Verkeerstafereel

Carel Willinkstraat 96
3544 MA UTRECHT

mail@verkeerstafereel.nl
+31 651 984 927

www.verkeerstafereel.nl

Verfijning van het CROW-model “Wegcategorisering”?

Overwegingen van Max van Kelegom, Verkeerstafereel, 2 september 2026

Onlangs heeft CROW “*Afweegkader en inrichtingsaanbevelingen gebiedsontsluitingsweg 80 km/h en 60 km/h*” uitgebracht. Kern van de publicatie is dat CROW een nieuwe wegcategorie aan het arsenaal heeft toegevoegd. De publicatie past in de vraag uit de praktijk van wegbeheerders naar gereedschap om duidelijkheid te scheppen. En kennelijk wordt hiermee de honger naar verfijning van het stelsel van wegcategorieën (voorlopig) gestild. Ik voorzie dat die honger pas gestild is als voor elke denkbare lokatie een wegcategorie (met de daarbij horende inrichtingsmaatregelen) is gevonden. Praten we dan over maatwerk?

In mijn visie op passend wegontwerp is een andere denk- en werkwijze veel doeltreffender. En dan hebben we het over maatwerk al bij het begin van het maken van een ontwerp. Wat is die andere denk- en werkwijze?
Ik pleit ervoor om het perspectief om te draaien, en vanuit de weggebruiker te gaan redeneren. Het is tenslotte de weggebruiker die de weg gebruikt, zich op die weg gedraagt en handelt naar hetgeen hij al rijdende ziet en ervaart. En van hem verwachten we een aangepast, verkeersveiliger gedrag. Maar dan moeten we toch veel meer van die weggebruiker weten, van wat hij ziet en ervaart? Maar dat is eng, daar weten wij techneuten toch niet zoveel van!

Het zou al helpen als we beginnen te denken en te kijken vanuit de positie van de weggebruiker (lees automobilist) op het moment dat hij zich verplaatst. Dus:

1. Op zijn ooghoogte: in de meeste gevallen op ca. 1.10m tot 1.15m vanaf het wegdek. Beoordeel een verkeerssituatie altijd op die hoogte.
2. Op zijn stuurpositie, dus zijn plek op zijn rijstrook. Dit is vaak iets rechts van het spoor van het linkerwiel op het wegdek.
3. Beschouw het ‘karakter’ van de weg en zijn omgeving op die ooghoogte en stuurpositie. Met ‘karakter’ bedoel ik hier een vluchtige, eerste indruk van de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld zijn bebost gebied, stedelijke omgeving of industrieel gebied. Dit ‘karakter’ zet de weggebruiker op het spoor van een eerste beleving, ervaring van de weg waar hij op rijdt en bepaalt mede zijn gewenst verkeersgedrag.
4. Bekijk weg en omgeving daarna gedetailleerder, kijk naar in het oog springende objecten.

Verkeerstafereel

Carel Willinkstraat 96
3544 MA UTRECHT

mail@verkeerstafereel.nl
+31 651 984 927

www.verkeerstafereel.nl

Ja, en dan komt die engheid. Want wat doen we als vanuit de positie van de automobilist het karakter van weg en omgeving in ogenschouw hebben genomen? Hier komt ons vakgebied inderdaad te kort. Hier hebben we nog veel te leren. Want het komt er op neer dat we leren redeneren en ontwerpen vanuit het “zien door de weggebruiker”. En dat is een vak apart. Maar uiteindelijk kunnen we wel maatwerk leveren voor elke denkbare situatie.

Gelukkig gloort er een glimpje licht aan de horizon. Ik heb me de afgelopen 15 jaar enigszins verdiept in deze materie. Redenerend vanuit de weggebruiker, de betekenis van zien in het verkeer en wat de (ambachtelijke) kennis aan ontwerptools kan leveren is maatwerk voor elke lokatie mogelijk. En dit alles kan leiden tot gewenste verkeersgedragingen. Het huidige systeem van wegcategorieën en strakke richtlijnen kan zo evolueren naar een veel uitgebreider keuze-arsenaal van inrichtingsmodellen.

Benieuwd naar mogelijkheden voor uw situatie(s), neem contact met mij op; ik kom u graag uitleggen hoe u te werk kunt gaan.

Max van Kelegom
mail@verkeerstafereel.nl